

บทความวิจัย (Research Article)

ลักษณะผู้บริหารมืออาชีพ ตามทัศนะของผู้บริหารและครูในโรงเรียน อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36

The Traits of Professional Administrators as the Attitude of Administrators and Teachers in Muang Phayao Under Controlled By the Secondary Education Service Area Office 36

พงศธร โพธิแก้ว¹

Pongsatorn Bhothikaew¹

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา เปรียบเทียบ ศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะ ของลักษณะผู้บริหารมืออาชีพ ตามทัศนะของผู้บริหารและครูในโรงเรียน อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ได้แก่ ผู้บริหารและครูในโรงเรียน อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 ปีการศึกษา 2558 จำนวนทั้งหมด 274 คน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา 48 คน ครู จำนวน 226 คน เครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า แบ่งเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลลักษณะส่วนบุคคลในการทำงาน ของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามลักษณะผู้บริหารมืออาชีพตามทัศนะของผู้บริหารและครู ใน 3 ด้าน คือ ด้านบทบาทในการบริหารและการจัดการศึกษา ด้านคุณลักษณะทางวิชาชีพของผู้บริหาร และด้านคุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้บริหาร ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับลักษณะผู้บริหารมืออาชีพ คำถามเป็นลักษณะคำถามแบบปลายเปิด การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequencies) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ค่า t-test และ F-test

คำสำคัญ : ผู้บริหารมืออาชีพ

¹ สาขาวิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น จ.กาญจนบุรี 71170

¹ Department of Administrative Development Program, Western University, Kanchanaburi Province 71170

* Corresponding author, e-mail: krumum.piano@live.com

Abstract

This study emphasized on studying, comparing, and investigating the problems and recommendation on the traits of professional administrators as the attitude of administrator and teachers in Muang Phayao district under controlled by The Secondary Education Service Area Office 36. The samples selected were the administrators as well as teachers in the schools in Muang Phayao district under controlled by The Secondary Education Service Area Office 36 in the academic year of 2015. There were 274 samples which were consisted of 48 administrators and 226 teachers. Rating scale was selected to be as the research instrument, consisting of three parts. Part 1 was about the demographic data of working of the respondents. Part 2 was about the traits of professional administrators as the attitude of administrators and teachers in 3 aspects; roles in educational administration, traits of professional administrators, personal characteristics of administrators. Part 3 was about problems and recommendations on professional administrators. The questionnaire was open – ended questions. The data analysis was done by the Statistical Package for the Social Science. The statistics employed were Frequencies, Percentage, Mean, Standard Deviation, T – Test, and F – Test.

Keywords: Professional Administrators

บทนำ

การศึกษาเป็นกระบวนการที่สำคัญยิ่งในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพและมีความสามารถที่จะปรับตัวได้อย่างรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงต่างๆ และเชื่อว่าการศึกษาคือเป็นไปในแนวทางที่ถูกต้องเหมาะสมกับสภาพความต้องการทางเศรษฐกิจ สังคม การเมืองและวัฒนธรรมของประเทศสามารถสร้างสรรค์ความเจริญแก่สังคมไทย [28]

จุดเน้นคุณภาพผู้เรียน จุดเปลี่ยนการปฏิรูปการศึกษาไทยมีจุดเน้น 3 เรื่อง คือ 1) การปรับปรุงหลักสูตรวิธีการสอนและวิธีการประเมินผล 2) การสอนภาษาอังกฤษเพื่อนำไปสู่ความเป็นสากล 3) ความเป็นพลเมือง และให้มีการนำเทคโนโลยีทางการศึกษาเข้ามาช่วยในการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน และการเรียนวิชาภาษาอังกฤษเป็นพิเศษ

การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ.2551-2561) มุ่งเน้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลงใน 4 เรื่องใหม่ ได้แก่ การพัฒนาคุณภาพคนไทยยุคใหม่ ครูยุคใหม่ สถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้ใหม่ ระบบบริหารจัดการใหม่ มุ่งหวังพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนเก่ง คนดี และมีความสุขเป็นคุณภาพของเด็กไทยใน

อนาคต เป็นผู้ที่มีความสามารถ คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น ก้าวไกลสู่สากล และมีความเป็นพลเมืองที่สมบูรณ์

การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ต้องอาศัยการดำเนินการพัฒนาในกระบวนการต่างๆ ที่เชื่อมโยงกัน ทั้งกระบวนการด้านหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ การวัด และการประเมินผล จากการติดตามและการประเมินผลหลักสูตรการใช้หลักสูตรพบว่า มีจุดอ่อนบางประการที่ต้องปรับปรุง เพื่อนำไปพัฒนาผู้เรียน ทั้งในด้านความสามารถ ทักษะ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ การกำหนดจุดเน้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนครั้งนี้ จึงเป็นแนวทางการชี้แจงให้ครู ผู้บริหาร ตลอดจนผู้ปกครอง ประชาชน เกิดความเข้าใจและมีส่วนร่วมในการพัฒนาผู้เรียนร่วมกัน จุดเน้นที่กำหนดครั้งนี้มีความสอดคล้องกับการพัฒนาผู้เรียนในแต่ละช่วงวัย เนื่องจากการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานครอบคลุมตั้งแต่ระดับปฐมวัยถึงระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งผู้เรียนมีระดับพัฒนาการที่แตกต่างกัน และที่สำคัญที่สุดคือต้องขับเคลื่อนการเรียนรู้ให้สอดคล้องต่อเนื่องกัน ตั้งแต่ระดับปฐมวัย ระดับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับอาชีวศึกษา และระดับอุดมศึกษา เพื่อขับเคลื่อน

การสร้างความเป็นพลเมืองที่มีความสามารถเท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกได้ [10]

สุพล วังสินธ์ [42] ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาที่มุ่งให้เกิดคุณภาพทั้ง ในด้านผลผลิต กระบวนการจัดการ และปัจจัยต่างๆ โดยมุ่งหวังให้การจัดการศึกษา พัฒนาทั้งระบบ (Whole School Approach : WSA) บุคคลที่มีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวได้ก็คือผู้บริหารสถานศึกษา เพราะต้อง เป็นผู้นำและผู้ประสานความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่มีความสามารถทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในเรื่องการเรียน การสอน และการเรียนรู้ รวมทั้งประสานสัมพันธ์ ระดมและจัดสรรทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารสถานศึกษาจึงเปรียบได้ว่าเป็นจอมทัพสำคัญที่จะนำพาองค์กรให้ก้าวไปในกระแสแห่งการปฏิรูปได้อย่างมีประสิทธิภาพและศักดิ์ศรี ผู้บริหารสถานศึกษาในยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงทางบริบท (Context) หลากหลายส่วนนั้น น่าจะเปรียบได้กับ “ผู้บริหารมืออาชีพ” จึงจะเหมาะสมกับสภาพการณ์ปัจจุบันที่จะทำหน้าที่สำคัญให้ไปสู่เป้าหมายที่พึงประสงค์โดยการกำหนดเป็นยุทธศาสตร์การจัดการศึกษาสู่การปฏิบัติที่แสดงให้เห็นศักยภาพ คุณภาพ เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการบริหารจัดการศึกษาภายในสถานศึกษาแห่งนั้น

นอกจากนี้ การที่จะดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเป็นมืออาชีพและเป็นผู้นำทางวิชาการ ซึ่งจำต้องมีสมรรถภาพทั้งความรู้ ทักษะ และมีคุณธรรมจริยธรรม ตลอดทั้งจรรยาบรรณวิชาชีพ จึงจะนำไปสู่ความสำเร็จอย่างแท้จริง [39]

ผู้บริหารมืออาชีพ สำหรับวงการการศึกษา มีการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ หมวด 7 ซึ่งผู้บริหารจะต้องมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพตามที่กฎหมายกำหนด ซึ่งโดยภาพรวมคำว่า มืออาชีพ จะมีคุณลักษณะที่สำคัญ ดังนี้ 1) เป็นคนที่ยังชีพด้วยงานนั้น 2) ต้องมีการศึกษาและอบรมให้มีความรู้ มีศาสตร์ มีหลักการ ทฤษฎี มีการวิจัยค้นคว้า จนรู้ชัดและรู้จริง และมีการพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง 3) ต้องนำศาสตร์ไปใช้ในการบริหาร มีการฝึกฝนอย่างจริงจังในอาชีพนั้นๆ จนเกิดความ

เชี่ยวชาญและมีประสบการณ์มากพอ 4. ต้องมีการรับรองมาตรฐานแห่งวิชาชีพ โดยมีการออกใบรับรอง 5. ต้องมีจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ สำหรับยึดและถือปฏิบัติโดยเคร่งครัด 6. เมืองค์กรหรือสมาคมวิชาชีพรับรอง

สำหรับทัศนะของ รุ่ง แก้วแดง [34] เราสามารถประเมินได้ว่า ผู้บริหารคนไหนเป็นมืออาชีพ ซึ่งเกณฑ์ในการวัดก็คือ วัดจากความสำเร็จของการปฏิบัติงาน และวัดจากความสามารถในกระบวนการบริหาร ผู้บริหารมืออาชีพ คือความหวังของการศึกษาไทย เป็นความหวังสำหรับเยาวชนผู้เป็นอนาคตของชาติ และสังคมไทยโดยรวม

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เป็นระบบการจัดแบ่งเขตพื้นที่การศึกษาการปกครองที่จัดแบ่งโดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อจัดระบบและกระจายอำนาจการจัดการศึกษาในประเทศไทยให้ครอบคลุมมากขึ้น เดิมมีสำนักงานประจำแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา ใช้ชื่อว่า "สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ..." (สพท.) และต่อมาได้มีการแบ่งเขตพื้นที่การศึกษาออกเป็น 2 ระดับ คือ เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา และเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา โดยจัดแบ่งเขตพื้นที่การศึกษา [38] อำเภอเมืองเป็นอำเภอหนึ่งในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 มีจำนวนครูรวมทั้งสิ้นจำนวน 264 คน ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 17 คน

การบริหารโรงเรียนในปัจจุบันพบว่า มีปัญหาที่เกิดจากการบริหารที่ผิดพลาด ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ราชการ ส่งผลให้เกิดความเสียหายต่อองค์กรราชการ ตัวบุคคล มีเรื่องราวร้องเรียนฟ้องร้อง ขอความเป็นธรรม สร้างความขัดแย้งในองค์กร ทำให้การปฏิบัติงานไม่ประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย บรรยาการในองค์กรเสียไป [32] ซึ่งที่ผ่านมาบางโรงเรียนได้ประสบปัญหาดังกล่าวมาแล้วข้างต้น

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาลักษณะความเป็นผู้บริหารมืออาชีพ ตามทัศนะของผู้บริหารและครูในโรงเรียน อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 เพื่อเป็นข้อมูลเสนอแนะหน่วยงานและบุคคลที่เกี่ยวข้อง นำข้อมูลดังกล่าวไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการสรรหาและพัฒนา

ผู้บริหารทุกระดับให้มีลักษณะความเป็นมืออาชีพ ซึ่งจะส่งผลต่อการจัดการศึกษาของประเทศให้มีคุณภาพต่อไป

วัสดุอุปกรณ์และวิธีการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้เป็นแบบสอบถามทัศนคติของผู้บริหารและครูในโรงเรียนอำเภอเมือง จังหวัดพะเยาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 มี 3 ตอน

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามลักษณะผู้บริหารมืออาชีพตามทัศนะของผู้บริหารและครูในโรงเรียนอำเภอเมือง จังหวัดพะเยาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 ปีการศึกษา 2558 ใน 3 ด้าน คือ 1) บทบาทในการบริหารและการจัดการศึกษา มี 10 มาตรฐาน 2) คุณลักษณะทางวิชาชีพของผู้บริหาร 3) คุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้บริหาร

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิดสอบถามปัญหาและข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับลักษณะผู้บริหารมืออาชีพ

วิธีการศึกษาผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. นำหนังสือขอความอนุเคราะห์และความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อผู้อำนวยการโรงเรียนในโรงเรียน อำเภอเมือง จังหวัดพะเยาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36

2. ผู้วิจัยจัดส่งแบบสอบถามขอความร่วมมือจากโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขออนุญาตให้ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล ในระหว่างเดือนสิงหาคม 2558 – กันยายน 2558

3. ขอความร่วมมือผู้บริหารโรงเรียนซึ่งเป็นแหล่งข้อมูลตอบแบบสอบถามและให้คณะครูตอบแบบสอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับคืนทั้งหมด ตรวจสอบความสมบูรณ์แต่ละฉบับวิเคราะห์แบบสอบถามด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยใช้สถิติและวิธีการวิเคราะห์ ข้อมูลดังนี้

1.1 วิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้ร้อยละ (Percentage) นำเสนอในรูปตารางและความเรียง

1.2 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะผู้บริหารมืออาชีพ ตามทัศนะของผู้บริหารและครู โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และเปรียบเทียบกลุ่มตัวอย่าง ที่จำแนกตาม เพศ วุฒิ การศึกษา ประสบการณ์ทำงาน และสถานภาพการปฏิบัติงาน โดยใช้การหาค่า t-test และ F-test

1.3 วิเคราะห์ข้อมูลปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับลักษณะผู้บริหารมืออาชีพ ตามทัศนะของผู้บริหารและครู โดยการแจกแจงความถี่ (Frequencies) การแปลความหมายค่าคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) โดยใช้เกณฑ์สัมบูรณ์ (Absolute Criteria) ตามแนวทางของเบสต์ (Best, 1981: 204-208) ดังนี้

4.51-5.00 หมายถึง ทัศนะที่มีต่อลักษณะผู้บริหารมืออาชีพในระดับมากที่สุด

3.51-4.50 หมายถึง ทัศนะที่มีต่อลักษณะผู้บริหารมืออาชีพในระดับมาก

2.51-3.50 หมายถึง ทัศนะที่มีต่อลักษณะผู้บริหารมืออาชีพในระดับปานกลาง

1.51-2.50 หมายถึง ทัศนะที่มีต่อลักษณะผู้บริหารมืออาชีพในระดับน้อย

1.00-1.50 หมายถึง ทัศนะที่มีต่อลักษณะผู้บริหารมืออาชีพในระดับน้อยที่สุด

ผลการวิจัย

ผลการวิจัย พบว่า

1. ลักษณะผู้บริหารมืออาชีพ ตามทัศนะของผู้บริหารและครูในโรงเรียน อำเภอเมือง จังหวัดพะเยาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ด้านคุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้บริหาร รองลงมา ด้านบทบาทในการบริหารและการจัดการศึกษา และด้านคุณลักษณะทางวิชาชีพของผู้บริหาร ตามลำดับ

2. การเปรียบเทียบลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพตามทัศนะของผู้บริหารและครูในโรงเรียน

อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 โดยการทดสอบ สมมติฐาน พบว่า

2.1 ผู้บริหารและครูที่เพศต่างกัน มี ทักษะต่อลักษณะผู้บริหารมืออาชีพ โดยภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อ พิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านคุณลักษณะทาง วิชาชีพของผู้บริหาร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .05

2.2 ผู้บริหารและครูที่มีวุฒิการศึกษา ต่างกัน มีทักษะต่อลักษณะผู้บริหารมืออาชีพ โดย ภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

2.3 ผู้บริหารและครู ที่มีประสบการณ์ ในการทำงานต่างกัน มีทักษะต่อลักษณะผู้บริหารมือ อาชีพ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็น รายด้าน พบว่า ด้านคุณลักษณะทางวิชาชีพของ ผู้บริหาร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และด้านคุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้บริหาร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.4 ผู้บริหารและครู มีทักษะต่อลักษณะ ผู้บริหารมืออาชีพ โดยภาพรวมและรายด้านไม่ แตกต่างกัน

3. ปัญหาและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

3.1 ปัญหาและข้อเสนอแนะด้าน บทบาทในการบริหารและการจัดการศึกษา

1) ปัญหาด้านบทบาทในการบริหาร และการจัดการศึกษา พบว่า บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับ การบริหารยังขาดคุณสมบัติที่เหมาะสม มีความถี่สูงสุด รองลงมา การประสานความสัมพันธ์กับชุมชนทำให้ บุคลากรต้องใช้เวลาเพิ่มขึ้นนอกเหนือจากเวลาทำงาน ปกติ และโรงเรียนส่วนใหญ่จะกระตือรือร้นในการ จัดทำโครงการและดำเนินการเปลี่ยนแปลงในเรื่องต่าง ๆ อย่างมาก แต่เมื่อไม่ปรากฏผลสำเร็จรวดเร็วดังที่ คาดหวัง ทำให้เกิดความท้อแท้ ตามลำดับ

2) ข้อเสนอแนะด้านบทบาทในการ บริหารและการจัดการศึกษา ได้แก่ ผู้บริหารควร เผยแพร่ประชาสัมพันธ์และให้ความรู้อย่างทั่วถึง มี ความถี่สูงสุด รองลงมา กำหนดบทบาทหน้าที่ของ คณะกรรมการสถานศึกษาและให้มีการกำหนด

มาตรฐานงานของคณะกรรมการสถานศึกษาให้ชัดเจน และสนับสนุนให้ครูปฏิบัติหน้าที่ร่วมกับคณะกรรมการ สถานศึกษาอย่างใกล้ชิด ตามลำดับ

3.2 ปัญหาและข้อเสนอแนะด้าน คุณลักษณะทางวิชาชีพของผู้บริหาร

1) ปัญหาด้านคุณลักษณะทาง วิชาชีพของผู้บริหาร พบว่า ผู้บริหารยังขาดความรู้ที่ เหมาะสมกับวิชาชีพของตนเอง เนื่องจากผู้บริหารบาง คนยังขาดวุฒิการศึกษาด้านการบริหารระดับปริญญา โท หรือสูงกว่า มีความถี่สูงสุด รองลงมา ผู้บริหารไม่ ส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และ ผู้บริหารขาดประสบการณ์ในการบริหารงานอย่างเป็น ระบบ ตามลำดับ

2) ข้อเสนอแนะด้านคุณลักษณะ ทางวิชาชีพของผู้บริหาร ได้แก่ ผู้บริหารควรพัฒนา ตนเองในด้านการบริหารโดยศึกษาต่อระดับปริญญาโท หรือสูงกว่าสาขาการบริหารสถานศึกษา มีความถี่ สูงสุด รองลงมาควรส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการ จัดการศึกษา และควรศึกษาดูงานจากโรงเรียนที่ผ่าน เกณฑ์มาตรฐานภายนอกเพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการ บริหารงานโรงเรียนของตน ตามลำดับ

3.3 ปัญหาและข้อเสนอแนะด้าน คุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้บริหาร

1) ปัญหาด้านคุณลักษณะส่วน บุคคลของผู้บริหาร พบว่า ผู้บริหารมีความลำเอียงไม่ ยุติธรรมในการปฏิบัติงานและพิจารณาความดี ความชอบ มีความถี่สูงสุด รองลงมา ผู้บริหารไม่ สามารถตัดสินใจและแก้ปัญหาด้วยตนเองได้ และ ผู้บริหารไม่มีใจเปิดกว้างและรับฟังความคิดเห็นของ ผู้อื่น ตามลำดับ

2) ข้อเสนอแนะด้านคุณลักษณะ ส่วนบุคคลของผู้บริหาร ได้แก่ ผู้บริหารควรมีความ ยุติธรรมในการบริหารงาน มีความถี่สูงสุด รองลงมา ควรมีความกล้าในการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาอย่าง มั่นใจ และควรรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นเพื่อเป็น ส่วนประกอบในการตัดสินใจ ตามลำดับ

วิจารณ์และสรุปผล

1. ลักษณะผู้บริหารมืออาชีพ ตามทัศนะของผู้บริหารและครูในโรงเรียน อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 ผลการวิจัยพบว่า ลักษณะผู้บริหารมืออาชีพ ตามทัศนะของผู้บริหารและครูในโรงเรียน อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51$) ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ กิตติวิช กนกธาดาสกุล [4] ที่ศึกษาลักษณะผู้บริหารมืออาชีพ ตามทัศนะของผู้บริหารและครูในโรงเรียนเครือข่ายการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา พบว่า โดยรวมทุกด้านของผู้บริหารและครู มีทัศนะต่อสภาพความเป็นผู้บริหารมืออาชีพ อยู่ในระดับมาก

ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ถวัลย์ หงษ์ไทย [14] ที่ศึกษาสภาพและความต้องการพัฒนาความเป็นผู้บริหารมืออาชีพของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ พบว่า โดยรวมทุกด้านครูผู้สอนมีทัศนะต่อสภาพความเป็นผู้บริหารมืออาชีพของผู้บริหารอยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ณัฐชยารัตน์ ชูมีวสิน [12] คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารกับการบริหารศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พบว่า โดยรวมทุกด้านผู้บริหารมีทัศนะต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารกับการบริหารศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อยู่ในระดับมาก

2. การเปรียบเทียบลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพตามทัศนะของผู้บริหารและครูในโรงเรียน อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36

2.1 การเปรียบเทียบทัศนะลักษณะผู้บริหารมืออาชีพ ของผู้บริหารและครูที่มี เพศต่างกัน ในโรงเรียน อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 พบว่า โดยภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านคุณลักษณะทาง

วิชาชีพของผู้บริหาร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเพศชายมีความคิดเห็นมากกว่าเพศหญิง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าเพศชายให้ความสำคัญกับลักษณะความเป็นผู้นำที่เข้มแข็ง การมีวิสัยทัศน์กว้างไกล การวางแผนการทำงาน มีทักษะในการบริหารพร้อมรับการประเมินอย่างครบวงจรมากกว่าเพศหญิง

2.2 การเปรียบเทียบทัศนะลักษณะผู้บริหารมืออาชีพ ผู้บริหารและครูที่มีวุฒิการศึกษาแตกต่างกันในโรงเรียน อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 พบว่า โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2 สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ถวัลย์ หงษ์ไทย [14] ที่ศึกษาสภาพและความต้องการพัฒนาความเป็นผู้บริหารมืออาชีพของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ พบว่า การเปรียบเทียบสภาพความเป็นผู้บริหารมืออาชีพ ของผู้บริหารโรงเรียนที่มีวุฒิทางการศึกษาแตกต่างกัน ตามทัศนะของครูผู้สอน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

2.3 การเปรียบเทียบทัศนะลักษณะผู้บริหารมืออาชีพ ของผู้บริหารและครูในโรงเรียน อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 ที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน พบว่า โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 3 สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ปรรภา หลงสมบูรณ์ [27] ที่ศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 2 พบว่า โดยรวมกลุ่มตัวอย่างที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกันมีทัศนะต่อคุณลักษณะของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 2 ไม่แตกต่างกัน และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ณัฐชยารัตน์ ชูมีวสิน [12] คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารกับการบริหารศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พบว่า ประสบการณ์ของผู้บริหารมีทัศนะต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารกับการบริหาร

ศูนย์การศึกษาอิสระและการศึกษาตามอัธยาศัย ไม่แตกต่างกัน

2.4 การเปรียบเทียบทัศนคติของ ผู้บริหารมีอาชีพ ระหว่างผู้บริหารและครูในโรงเรียน อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 พบว่า โดยภาพรวมไม่ แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 4 สอดคล้องกับผลการวิจัยของกิตติภัก กนกธาดาสกุล [4] ที่ศึกษาทัศนคติผู้บริหารมีอาชีพ ตามทัศนะของ ผู้บริหารและครูในโรงเรียนเครือข่ายการใช้หลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดนครราชสีมา พบว่า โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลงได้ ด้วยความ กรุณาและความช่วยเหลือเป็นอย่างดี จากอาจารย์ ดร.ปิ่นนิชา อุตตะมะเวทิน อาจารย์ที่ปรึกษา ที่กรุณาให้ คำแนะนำ เสนอแนะ และตรวจสอบแก้ไข ข้อบกพร่อง ด้วยความเอาใจใส่ตลอดมาตั้งแต่ต้นจนเสร็จเรียบร้อย ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณไว้เป็นอย่างสูงและขอกราบ ขอบพระคุณคณาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตร มหาบัณฑิตทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือด้วยดี

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิประกอบด้วย นายประสงค์ พรหมสิทธิ์ ผู้อำนวยการชำนาญการ พิเศษ นายวรพล พรสิทธิ์ นักวิเคราะห์นโยบายและ วางแผนชำนาญการ กลุ่มอำนวยการสำนักงานจังหวัด พะเยา และนายสำเร็จ ปัญญาใจ ครูชำนาญการพิเศษ ที่กรุณาตรวจสอบให้คำแนะนำ แก้ไข ปรับปรุง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ขอขอบพระคุณ นางอุบลวดี พรหมสิงห์ ครูชำนาญการพิเศษ ที่ได้กรุณาวิเคราะห์ ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ ขอขอบพระคุณ คณะ ผู้บริหารและครูในอำเภอเมืองจังหวัดพะเยาที่ได้กรุณา ตอบแบบสอบถามเพื่อการวิจัยในครั้งนี้ และท่านอื่นๆ ที่ไม่ได้กล่าวนามไว้ ณ ที่นี้ที่ได้กรุณาให้ความสะดวก ความร่วมมือ ข้อเสนอแนะและอื่นๆ ในการทำ วิทยานิพนธ์ครั้งนี้

คุณงามความดีอันพึงจะมีจากวิทยานิพนธ์ ฉบับนี้ ขอมอบเป็นเครื่องบูชาแด่ บิดา มารดา ครู อาจารย์ และผู้มีพระคุณ ที่ให้การอบรมสั่งสอนและให้

การสนับสนุนด้านการศึกษา จนทำให้ผู้วิจัยมีโอกาสใน การทำงานวิจัยในครั้งนี้

เอกสารอ้างอิง

1. กมล รอดคล้าย. บทบาทการจัดการศึกษาของ สถานศึกษาต่อประชาคมอาเซียนด้านการศึกษา ต่อเสาหลักด้านการเมืองและความมั่นคง. มติชน 27 พฤษภาคม 2555.
2. กระทรวงศึกษาธิการ, พระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ (ฉบับที่ 3) พุทธศักราช 2553. กรุงเทพมหานคร : กระทรวงศึกษาธิการ; 2553.
3. กระทรวงศึกษาธิการ. แนวทางการจัดการเรียนรู้อ สถานศึกษาสู่ประชาคมอาเซียน ระดับประถมศึกษา. กรุงเทพมหานคร : กระทรวงศึกษาธิการ; 2554.
4. กิตติภัก กนกธาดาสกุล. การศึกษาทัศนคติ ผู้บริหารมีอาชีพ ตามทัศนะของผู้บริหารและครู ในโรงเรียนเครือข่ายการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้น พื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด นครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต คณะครุศาสตร์. นครราชสีมา : สถาบันราชภัฏ นครราชสีมา; 2546.
5. เกษม วัฒนชัย. การผลิตและการพัฒนาผู้บริหาร สถานศึกษา. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์พิมพ์ดี จำกัด; 2549.
6. ชัดติยา ดั่งสำราญ. รูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์ สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก. ดุษฎีนิพนธ์ปริญญา ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร. 2552.
7. จีรรัตน์ วิไลวรรณ. การศึกษาการใช้ภาวะผู้นำ แบบการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียน ประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ ตามทัศนะของ ครูผู้สอน. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต คณะครุศาสตร์. นครราชสีมา : สถาบันราชภัฏ นครราชสีมา; 2545.
8. จันทราณี สงวนนาม. ทฤษฎีและแนวปฏิบัติใน การบริหารสถานศึกษา. กรุงเทพมหานคร : บุ๊คพอยท์; 2545.

9. จำลอง นักพ่อน. เส้นทางสู่ผู้บริหารการศึกษา มืออาชีพ. กรุงเทพมหานคร : อัดสำเนา; 2546
10. ชลอ เอี่ยมสอาด. การปฏิรูปการศึกษาในรอบ ที่สอง. เดลินิวส์. 1ตุลาคม 2554. หน้า 7-9.
11. ชาญชัย อาจินสมาจาร. ภาวะผู้นำในองค์กร. กรุงเทพมหานคร : ปัญญาชน; 2550.
12. ณัฐชยารัตน์ ชูมีวาทิน. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ของผู้บริหารที่สัมพันธ์กับการบริหารศูนย์ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอ. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร; 2552.
13. ดนัย เทียนพุ่ม. นักบริหารมืออาชีพ. กรุงเทพมหานคร : โอ.เอส.พรีนติ้งเฮาส์; 2547.
14. ถวัลย์ หงษ์ไทย. การศึกษาสภาพและความ ต้องการพัฒนาความเป็นผู้บริหารมืออาชีพของ ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏ นครราชสีมา; 2546.
15. ถวิล อรัญเวศ. นักบริหารมืออาชีพในยุคเขตพื้นที่ การศึกษา ใน วารสารวิชาการ (4, 15-19). กรุงเทพมหานคร : กระทรวงศึกษาธิการ; 2545.
16. ถวิล อรัญเวศ. สถานศึกษากับการบริหาร หลักสูตรและงานวิชาการ. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร : กระทรวงศึกษาธิการ; 2545.
17. ธงชัย วงศ์ชัยสุวรรณ. วิทยาการบริหารสำหรับ นักบริหารมืออาชีพ. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์; 2546.
18. ชีระ รุญเจริญ. การบริหารเพื่อการปฏิรูปการเรียนรู้. กรุงเทพมหานคร : เบลโล่การพิมพ์; 2545.
19. รายงานการวิจัยเรื่อง การศึกษาผู้บริหารโรงเรียน มืออาชีพ : สภาพปัญหาและความต้องการตาม การรับรู้ของบุคลากรทางการศึกษา ในเขต การศึกษา 11. นครราชสีมา : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล; 2545.
20. นงลักษณ์ เรือนทอง. รูปแบบการบริหารโรงเรียนที่ มีประสิทธิภาพ. คุษฎิณิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎี บัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิต วิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร; 2550.
21. นิพนธ์ กิनावงศ์. หลักบริหารการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3. พิษณุโลก : ตระกูลใหญ่; 2547.
22. บังอร จงสมจิตต์. คุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารกับ การจัดการความรู้ของสถานศึกษาในเขตพื้นที่ การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ศิลปากร; 2551.
23. บุญมี เณรยอด. งานบริหารวิชาการในโรงเรียน ประถมศึกษา. กรุงเทพมหานคร : ครูสภา; 2546.
24. ประคอง รัตมีแก้ว. คุณลักษณะผู้นำของผู้บริหาร ในสถานศึกษาที่มีคุณภาพ. คุษฎิณิพนธ์ปริญญา ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร; 2551.
25. ปราบก หลงสมบุญ. คุณลักษณะของผู้บริหาร ที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 2. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขา วิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร; 2552.
26. ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์สื่อเสริม; 2546.
27. พลสันต์ โพธิ์ศรีทอง. การพัฒนาตนเองของ ผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อเป็นมืออาชีพ. เอกสารประกอบคำบรรยาย. (อัดสำเนา); 2547.
28. พัชราภรณ์ สงวนนกกล้าจิตต์ และคณะ. บทบาท พฤติกรรม และคุณลักษณะของผู้บริหาร สถานศึกษาที่สอดคล้องกับพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ. ชัยภูมิ : (อัดสำเนา); 2550.
29. พิพัฒน์ วิเชียรสุวรรณ. แผนการศึกษาแห่งชาติ. กรุงเทพมหานคร : เดอะบุคส์ ;2547.

30. ไพศาล ตั้งสมบุรณ์. การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสาคร. สารานุกรมศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยศิลปากร; 2548.
31. มานิดา อินทรีย์มีศักดิ์. การจัดการศึกษาตามแนวปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพมหานคร; 2549.
32. รุ่ง แก้วแดง. ปฏิวัติการศึกษาไทย. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มติชน; 2545.
33. วันเพ็ญ บุรีสูงเนิน. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก. คุญญานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร; 2552.
34. วิโรจน์ สารรัตน์. การบริหาร หลักการ ทฤษฎีและประเด็นทางการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ทิพย์วิสุทธิ; 2547.
35. สมชาย เทพแสง. ผู้บริหารมืออาชีพ. วารสารข้าราชการครู. มิถุนายน-กรกฎาคม 2545; 20-23.
36. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 2. ระเบียบสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 2 ว่าด้วยการบริหารกลุ่มเครือข่ายการศึกษา พ.ศ. 2553. เชียงราย : (อัสสัสนา)
37. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. สมรรถนะผู้บริหาร. กรุงเทพมหานคร : กระทรวงศึกษาธิการ; 2547.
38. จุดเน้นการจัดการศึกษาประจำปี 2555 ในวารสารข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (64, 3). กรุงเทพมหานคร : กระทรวงศึกษาธิการ; 2555
39. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. สารสำคัญของนโยบายการผลิตและพัฒนาครู. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ; 2545.
40. สารสำคัญของนโยบายการผลิตและพัฒนาครู. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ; 2546.
41. สุชาติ เต่าสุวรรณ. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษา ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาในจังหวัดนนทบุรี. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์; 2545.
42. สุพล วังสินธ์. ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพ ในยุคปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มติชน; 2545.
43. สุภาวดี หาญเมธี. พบบรรณาธิการ. Life and Family. คำน่า. 2545 มิถุนายน .
44. สุวัฒน์ ช่างเหล็ก. ผู้บริหารไทยในยุคโลกาภิวัตน์ Thai Administrators in Globalization Age. วารสารราชพฤกษ์. 2545 พฤศจิกายน. 42-43.
45. อธิปัตย์ คลี่สุนทร. ยุทธศาสตร์การบริหารในยุคโลกาภิวัตน์ ใน วารสารข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (52, 6). กรุงเทพมหานคร : กระทรวงศึกษาธิการ; 2547.
46. อัคราธร สังมณีโชติ. คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่พึงประสงค์ของชุมชน. สารานุกรมศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศิลปากร; 2550.
47. อุทัย เดชตานนท์. นักบริหารมืออาชีพ (Professional Managers). นครราชสีมา : บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏนครราชสีมา. (อัสสัสนา); 2547.
48. อุทัย บุญประเสริฐ. การวางแผนและการจัดระบบแผนงานในโรงเรียน. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์เอสดีเพรส; 2547.
49. เอกฉันท์ โชติฉันท. การเปรียบเทียบวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต คณะครุศาสตร์. นครราชสีมา : สถาบันราชภัฏนครราชสีมา; 2550.
50. เอกลักษณ์ ขาวนวล. การบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 4. สารานุกรมศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยศิลปากร; 2551.